

Dosarul nr. 3ra-676/23
2-20150118-01-3ra-26062023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: G. Ciobanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

Î N C H E I E R E

31 ianuarie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Frija Nadejda, reprezentată de Frija Radu,

în cauza civilă, de contencios administrativ depusă de Frija Nadejda împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea prezentării informațiilor, constatarea faptului calculării vechimii în muncă, anularea răspunsurilor, obligarea calculării și indexării pensiei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2023,

c o n s t a ț ă :

La 06 noiembrie 2020, Frija Nadejda a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea prezentării informațiilor, constatarea faptului calculării vechimii în muncă, anularea răspunsului nr. F-1939/20 din 30.03.2020, anularea răspunsului nr. F-2314/20 din 30.10.2020, obligarea calculării și indexării pensiei.

În motivarea a indicat că, la 19 martie 2020 a împlinit vechimea necesară stabilirii pensiei în conformitate cu prevederile Legii nr. 156/1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020 din cauza situației pandemice și s-a dispus declararea stării din urgență în țară.

La 18 martie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale, a plasat pe pagina web oficială a instituției despre sistarea primirii cetățenilor de către toate subdiviziunile teritoriale.

Prin dispoziția nr. 6 din 26 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova au fost suspendate termenele de acordare a tuturor prestațiilor sociale (inclusiv pensii), astfel, documentele necesare stabilirii dreptului la pensie au fost depuse la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Hîncești în luna mai 2020.

După procesarea documentelor depuse i-a fost stabilită pensie pentru limită de vârstă, începând cu 19 martie 2020.

Pentru a înțelege modul de calcul al pensiei și a avea certitudinea calculării corecte a cuantumului acesteia, a solicitat de la CNAS prezentarea informațiilor

despre modul de calculare a pensiei și perioadele de timp luate în calcul la stabilirea acesteia.

Prin răspunsul nr. F-1939/20 din 30 septembrie 2020, i-a fost prezentat modul de calculare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei sale și s-a menționat despre nețemeinicia indexării pensiei sale la 1 aprilie 2020.

Recepționând răspunsul a constatat că CNAS, la calcularea pensiei sale, nu a luat în calcul unele prevederi legislative, precum și nu a indexat pensia sa la 1 aprilie 2020.

Contestând acțiunile autorității, a depus o cerere prealabilă, la care a primit, la 5 noiembrie 2020, răspunsul nr. F-2314/20 din 30 octombrie 2020, prin care i s-a refuzat în satisfacerea cerințelor înaintate.

Reclamantul consideră răspunsurile CNAS ca neîntemeiate, iar acțiunile autorității ilegale, potrivit documentelor prezentate pentru stabilirea pensiei, a activat, în perioada 25.03.1985 – 18.08.1991 în regiunea Amur, raionul Zeia, localitatea Dugda la „Moldavstroï BAM”.

Conform adeverinței eliberate de SA „Consocivil” regiunea unde a activat este echivalată cu Extremul Nord.

La momentul activității în acea regiune, legislația în vigoare prevedea un mod de calcul special al vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei.

Astfel, în conformitate cu pct. 5 lit. d) din Decretul Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 10 februarie 1960 „Despre ordonarea înlesnirilor persoanelor ce lucrează în raioanele Extremului Nord și în localitățile echivalate cu raioanele Extremului Nord” aprobat prin Legea URSS din 7 mai 1960 („Указ Президиума Верховного Совета СССР от 10 февраля 1960 года „Об упорядочении льгот для лиц, работающих в районах крайнего севера и в местностях, приравненных к районам крайнего севера”, Утвержден Законом СССР от 07.05.60 (Ведомости ВС СССР, 1960, N 18, ст. 147), cu modificările ulterioare, lucrătorilor, transferați, detașați sau invitați la muncă în raioanele Extremului Nord și în localitățile echivalate cu raioanele Extremului Nord, li se stabilește următoarea facilitate – de a considera un an de muncă în raioanele Extremului Nord și în localitățile echivalate cu raioanele Extremului Nord ca un an și șase luni de muncă în cazul calculării vechimii care dă dreptul la pensie pentru limită de vârstă și pensie de dizabilitate.

De asemenea, în actul normativ Nomenclatorul raioanelor Extremului Nord și al localităților echivalate cu raioanele Extremului Nord, asupra cărora se răsfrânge acțiunea Decretelor Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 10 februarie 1960 și 26 septembrie 1967 despre facilitățile pentru persoanele ce lucrează în aceste raioane și localități, anexa nr. 8, aprobat prin Hotărârea Sovietului de Miniștri al URSS nr. 1029 din 10 noiembrie 1967 (Перечень районов крайнего севера и местностей, приравненных к районам крайнего севера, на которые распространяется действие указов Президиума Верховного Совета СССР от 10 февраля 1960 г. и от 26 сентября 1967 г. о льготах для лиц, работающих в этих районах и местностях, Приложение 8, Утверждено Постановлением Совета Министров СССР от 10 ноября 1967 г. N1029), la compartimentul Localități echivalate cu raioanele Extremului Nord, este menționată Regiunea Amur: raioanele Zeia, Selemdjinsc și Tînda. Astfel, este evident că atât la inițierea activității în regiunea Amur, la 25.03.1985, pe parcursul întregii perioade de muncă, cât și la finalizarea acesteia la 18.08.1991 era în vigoare legea care a stabilit că perioada

respectivă de muncă urmează a fi calculată în raport de 1 an de muncă – 1 an și 6 luni de vechime pentru stabilirea pensiei.

Faptul că, calcularea vechimii de muncă conform procedurii invocate este un drept dobândit în virtutea unei norme legale și nu poate fi suprimat ulterior.

Ca urmare a îndeplinirii condițiilor stabilite a obținut dreptul, care are un caracter viager, de a-i fi calculată acea perioadă conform procedurii menționate.

În context, menționează că prin Hotărârile Curții Constituționale au fost de multiple ori recunoscută universalitatea principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit (de exemplu Hotărârea nr. 5/2006, Hotărârea nr. 9/2004, Hotărârea nr. 4/2000) și imposibilitatea pierderii acestora sau reconsiderarea beneficiului produs prin dobândirea lor.

Faptul că la un moment dat legea nouă nu mai reglementează un raport similar celui menționat supra, nu presupune automat că se anulează toate drepturile dobândite anterior în virtutea legilor vechi.

Potrivit teoriei generale a dreptului, drepturilor dobândite anterior constituie drepturi subiective intrate în patrimoniul juridic al drepturilor deținute de o persoană, dobândite la un moment dat ca urmare a îndeplinirii condițiilor impuse de o lege în vigoare la momentul dobândirii aceluși drept.

Odată dobândit un drept, în temeiul unei legi, acel drept nu mai poate fi anulat sau retras persoanei fizice, ca urmare a abrogării legii în temeiul căruia s-a născut acel drept subiectiv.

Reclamanta a obținut un drept subiectiv, în temeiul unei legi în vigoare și aplicabile, atât pe teritoriul unde au fost realizate condițiile pentru obținerea dreptului dat (munca în Extremul Nord), cât și pe teritoriul actual al Republicii Moldova, care era parte componentă a URSS la acea dată; b) dreptul subiectiv a fost obținut ca urmare a îndeplinirii condițiilor stabilite de lege; c) refuzul CNAS de a recunoaște dreptul subiectiv se întemeiază pe faptul că actuala lege (Legea nr. 156/1998) nu prevede calcularea vechimii în muncă cu înlesniri.

Astfel, unicul temei de refuz este norma legală ce reglementează actualmente dreptul de a obține pensia.

În acest context, menționează că Legea, în temeiul căreia se întemeiază refuzul, a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1999.

Dreptul subiectiv care se solicită de a fi recunoscut a fost dobândit în perioada 1985 – 1991.

Astfel, normele Legii nr. 156/1998 nu pot fi aplicate circumstanțelor care au avut loc în anii 1985-1991.

Totodată, dacă de interpretat argumentele CNAS prin prisma normelor constituționale, constată că restrângerea dreptului subiectiv dobândit de reclamantă nu este expres stabilit prin Legea nr. 156/1998, ci doar este dedus de către cei ce aplică legea dată.

De asemenea, constată că această restrângere nu are un interes vizând asigurarea securității naționale sau ordinii publice.

Concomitent, refuzul de a recunoaște dreptul subiectiv nu este proporțional cu circumstanța care a determinat acest refuz, iar prin răspunsul CNAS de fapt se aduce atingere directă existenței dreptului respectiv.

Consideră relevante și prevederile art. 7 din Codul Civil, care stabilește la alin. (1) că, legea civilă nu are caracter retroactiv.

Se impune necesitatea reevaluării calculului efectuat de CTAS Hîncești și anume calcularea perioadei 25.03.1985 – 18.08.1991, conform formulei un an ca un an și 6 luni, iar drept consecință stagiul total de cotizare urmează a fi majorat corespunzător.

Astfel, perioada dată include 6 ani 4 luni și 24 de zile, care calculate conform formulei menționate, implică majorarea vechimii în muncă cu 3 ani 2 luni și 12 zile.

În consecință, noile date obținute urmează a fi introduse în formulele utilizate la calcularea pensiei, iar quantumul acesteia urmează a fi calculat din data stabilirii pensiei-19 martie 2020.

De asemenea, i s-a refuzat indexarea pensiei începând cu 1 aprilie 2020, deoarece a depus actele necesare la 12 mai 2020, fapt expres menționat în scrisoarea nr. F-1939/20 din 30 septembrie 2020.

Prin răspunsul nr. F-2314/20 din 30 octombrie 2020 CNAS a menționat că, de fapt, i s-a refuzat indexarea pensiei deoarece venitul pentru luna aprilie a fost inclusă în venitul mediu lunar valorizat, pus în formula de calcul al pensiei și respectiv nu ar exista temei de a efectua indexarea.

În acest context, menționează că refuzul nu se bazează pe careva norme legale, care ar întemeia juridic concluzia făcută de pârât.

Conform normei legale și potrivit confirmării CNAS pensia reclamantei a fost stabilită de la 19 martie 2020, corespunzător, această pensie urma să fie indexată la 1 aprilie 2020, or nu există nici o normă legală care ar stabili o excepție de la norma legală de la art. 13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.

Afirmația pârâtului că venitul din luna aprilie 2020 a fost luat în calcul la valorizarea venitului din care s-a calculat pensia, contravine normei legale.

Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea nr. 156/1998, baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei.

Astfel, conform legii, având în vedere că pensia a fost stabilită la 19 martie, venitul din luna aprilie nu putea fi luat în calcul la determinarea venitului mediu lunar pentru determinarea quantumului pensiei.

CNAS, încălcând prevederile art. 8 alin. (1) din Legea nr. 156/1998, transpune consecințele negative ale acestei încălcări în seama reclamantei.

La calcularea pensiei reclamantei, pârâtul a aplicat eronat normele imperative ale art. 8 alin. (1) din 5 legea menționată, concomitent, bazându-se pe propria greșeală a refuzat aplicarea în cazul reclamantei a prevederilor obligatorii ale art. 13 alin. (1) din aceeași lege, precum și Hotărârea Guvernului nr. 165/2020.

Respectiv, se impune necesitatea indexării pensiei stabilite la 19 martie 2020, conform coeficientului de indexare stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2020, începând cu 1 aprilie 2020.

În vederea concretizării pretențiilor din cererea de chemare în judecată de bază, reprezentantul reclamantei – Frija Radu, prin intermediul cancelariei instanței, la data de 07.06.2021, a depus în adresa instanței, cererea suplimentară prin care a concretizat cerințele din cererea de chemare în judecată și anume cerința privind încasarea cheltuielilor de judecată.

În scopul apărării intereselor în cadrul prezentului proces, reclamanta a fost obligată să perfecteze împuternicirile corespunzătoare prin procură notarială, fapt care a dus la cheltuieli în mărime de 150 lei, care rezultă din textul procurii.

Prin hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani din 27 iulie 2022, s-a admis parțial acțiunea.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. F-1939/20 din 30.09.2020 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. F-2314/20 din 30.10.2020 cu privire la cererea prealabilă, adoptate în privința lui Frija Nadejda.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual privind calcularea și achitarea lui Frija Nadejda, a pensiei pentru vechime în muncă cu includerea perioadei de activitate: 27.03.1985 – 18.08.1991, conform formulei de un an activitate ca un an și șase luni de vechime în muncă, începând cu data apariției dreptului la pensie – 19.03.2020, cu aplicarea indexării corespunzătoare conform prevederilor legale începând cu 01.04.2020.

S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Frija Nadejda, suma de 150 (una sută cincizeci) lei, cu titlu de cheltuieli de judecată legate de întocmirea procurii. În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 16 august 2022 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani din 27 iulie 2022, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2023, s-a admis cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale.

S-a casat parțial hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani din 27 iulie 2021 în partea admiterii acțiunii și s-a emis o nouă decizie în partea casată prin care:

S-a respins, ca neîntemeiată acțiunea depusă de Frija Nadejda împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea răspunsurilor, obligarea calculării și indexării pensiei.

În rest, hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani din 27 iulie 2021, s-a menținut.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, Frija Nadejda a dobândit dreptul la pensie la data de 19.03.2020.

La momentul dobândirii dreptului respectiv, actul normativ care reglementează modalitatea de stabilire și calculare a pensiei pentru limită de vârstă constituie Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, potrivit căruia nu sunt prevăzute careva înlesniri solicitate prin cererea prealabilă și nu există teme juridic de a calcula perioada solicitată 25.03.1985 – 18.08.1991 ca stagi de cotizare majorat.

Pensia pentru limită de vârstă a fost calculată pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de 2415,63 lei, determinat din perioada de activitate de la 01.01.1999 până la 30.04.2020, fiind utilizați coeficienții de valorizare pentru anul 2019, ceea ce denotă faptul că indexarea din 01.04.2020 este decăzută fiindcă venitul asigurat din luna aprilie s-a inclus în calculul venitului mediu lunar valorizat.

Astfel, pensia stabilită a fost supusă indexării la 01.10.2020 cuantumul căreia constituie 1278,85 lei lunar.

Instanța de apel a conchis că, Casa Națională de Asigurări Sociale nu are teme juridic de a efectua recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, conform solicitării din cererea prealabilă.

Din înscrisurile cauzei, și ținând cont de adeverința eliberată de SA "Consocivil" Organizația de construcții-montaj "MoldavstroiBam" în satul Dugda perioada de activitate a intimatei Frija Nadejda de la 27.03.1985 până la 18.08.1991 s-a echivalat

cu munca prestată în Republica Moldova și a fost inclusă în stagiul de cotizare la calcularea pensiei pentru limita de vârstă de la 27.03.1985 pînă la 18.08.1991, conform pct. 86 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor nr. 165 din 21.03.2017.

Instanța de apel a reținut că, nu rezultă existența unor facilități de calculare a vechimii în muncă și careva temeuri de calculare a perioadei indicate de Frija Nadejda 27.03.1985 pînă la 18.08.1991 conform formulei de 1 an activitate pentru 1 an și 6 luni vechime în muncă.

Atât decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. F-1939/20 din 30.09.2020, cât și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. F-2314/20 din 30.10.2020 cu privire la cererea prealabilă, în partea respingerii solicitării privind calcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă cu includerea perioadei de activitate: 27.03.1985 – 18.08.1991, conform formulei de un an activitate ca un an și șase luni de vechime în muncă, începând cu data apariției dreptului la pensie – 19.03.2020, este una întemeiată și a fost emisă de către apelant cu exercitarea dreptului discreționar conform scopului acordat prin lege, prin urmare careva temeuri ce ar duce la nulitatea acestora nu se atestă.

La 06 iulie 2023, Frija Nadejda, reprezentată de Frija Radu a depus de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2023, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii Judecătorei Rîșcani din 27 iulie 2021.

În motivarea recursului, a susținut că, concluzia instanței de apel este neîntemeiată.

Instanța de apel a examinat cauza, doar sub prisma obligației CNAS de a aplica o normă legală în vigoare la data înaintării cererii de stabilire a pensiei, fapt ce a dus la concluzia trasă de instanță.

Speței sunt relevante și prevederile art.7 din Codul civil, calcularea vechimii de muncă, este un drept dobândit în virtutea unei norme legale și nu poate fi suprimat ulterior, circumstanță asupra căreia instanța nu s-a expus.

În opinia recurentului argumentul privind neultraactivitatea unei legi a URSS este neîntemeiat, recunoașterea dreptului la calcularea vechimii în muncă, nu presupune ultraactivitatea legii, iar în pct.25 a deciziei nr.73 din 27 mai 2021, Curtea Constituțională a reiterat despre retroactivitatea legii.

La examinarea cauzei, instanța urma să țină cont de Convenția cu privire la activitatea de muncă și protecție socială a cetățenilor Republicii Moldova și Federației Ruse și să recunoască vechimea în muncă prestată de Frija Nadejda pe teritoriul Federației Ruse, conform mecanismului de calcul în vigoare la data prestării muncii, adică 1 an de muncă – 1 an și 6 luni vechime, pentru stabilirea pensiei.

Totodată, la examinarea cauzei, instanța de apel nu a ținut cont și de practica existență în asemenea litigii, prin care s-au recunoscut drepturile dobândite în temeiul unor acte legislative ale foste URSS în modul și quantumul stabilit de legislația existență la momentul dobândirii acelu drept.

La fel, și argumentul instanței de apel de a respinge cerința privind indexarea pensiei la 01 aprilie 2020, este neîntemeiat, or art.8 alin. (1¹) din Legea nr.156/1998 stabilește clar că anul stabilirii pensiei este anul 2020.

Decizia instanței de apel este emisă cu aplicarea eronată normele de drept material, nefiind constatate și elucidate deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea litigiului în fond.

Suplimentar, la 29.01.24, Frija Nadejda a depus o cerere prin care a menționat că Curtea de Apel Chișinău la emiterea deciziei nu a ținut cont de prevederile Acordului cu privire la garanțiile drepturilor cetățenilor statelor membre ale Comunității Statelor independente în domeniul asigurării cu pensii din 13 martie 1992 (publicat în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 16, pag.44).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a III a „Procedura contenciosului administrativ”, Capitolul V „Procedura de recurs” din Codul administrativ, în special ce vizează prevederile cu privire la depunerea cererii de recurs, termenul depunerii, temeiurile recursului și procedura examinării acestuia.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei contestată la 12 aprilie 2023 în ședință publică.

Din materialele dosarului rezultă că, copia dispozitivului deciziei instanței de apel a fost notificată recurentului la 18 aprilie 2023, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la dosar (f.d.75).

La 26 aprilie 2023, recurentul a depus recurs nemotivat.

La 08 iunie 2023, instanța de apel a expediat recurentului decizia integrală, iar la 06 iulie 2023, a fost a depus recursul motivat.

Astfel, recursul recurenteii Frija Nadejda, reprezentată de Frija Radu, este depus cu respectarea prevederilor art.245 din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023).

La 07 iulie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței.

La 20 iulie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință, solicitând respingerea recursului, cu menținerea deciziei instanței de apel, pe care o consideră legală și întemeiată.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs.

Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată remarcă că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023).

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Ce ține de prevederile Acordului cu privire la garanțiile drepturilor cetățenilor statelor membre ale Comunității Statelor independente în domeniul asigurării cu pensii din 13 martie 1992, și anume a art.6 pct.2, potrivit căruia, pentru stabilirea dreptului la pensie, inclusiv în condiții avantajoase și pentru vechime în muncă, cetățenilor statelor părți la Acord li se include în vechimea în muncă, căpătată pe teritoriul oricărui dintre aceste state, precum și pe teritoriul fostei URSS pentru perioada de până la intrarea în vigoare a prezentului Acord, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că nu sunt relevante pentru prezentul litigiu. Or, în

sensul Legii nr.156 din 1998 privind sistemul public de pensii, sintagma ”condiții avantajoase” se referă la pensii obținute în condiții specifice (militari, angajați ai aviației civile etc) și nu la modul de calcul a pensiei pentru vechime în muncă.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut.

Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45).

Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (cauza Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39). 7 La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Frija Nadejda, reprezentată de Frija Radu.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recurs depus de către Frija Nadejda, reprezentată de Frija Radu, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc